

ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ- ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΤΕ ΤΗ ΔΙΚΗ ΣΑΣ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΡΟΠΟ ΣΚΕΨΗΣ ΚΙ ΕΚΦΡΑΣΗΣ- Η ΛΟΓΟΚΛΟΠΗ ΤΙΜΩΡΕΙΤΑΙ ΑΥΣΤΗΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΑΠ

eclass4U

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΔΕΟ 10

2Η ΕΡΓΑΣΙΑ 2019-20

(ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 14-01 -20)

Πίνακας περιεχομένων

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ	1
ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1
ΘΕΜΑ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
Α. ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	4
Β. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ	8
Γ. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	10
Δ. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΑΚΡΟΑΣΗΣ.....	12
Ε. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ	13
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	15
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	16

ΘΕΜΑ

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ) του Τμήματος Χ του ΕΚΠΑ ενέκρινε τη διπλωματική εργασία της κ. Ε.Κ. και της απένειμε τον Μεταπτυχιακό Τίτλο Ειδίκευσης στις 26.3.2007. Μετά από καταγγελία για λογοκλοπή η ΓΣΕΣ αποφάσισε στις 26.3.2014 την επανεξέταση της διπλωματικής εργασίας της κ. Ε.Κ. από Τριμελή Επιτροπή η οποία έκρινε ότι η καταγγελία είναι βάσιμη. Στις 26.4.2014 η ΓΣΕΣ αποφάσισε την ανάκληση του Μεταπτυχιακού Τίτλου Ειδίκευσης. Στη συνεδρίαση αυτή δεν κλήθηκε για να εκθέσει τις απόψεις της για την καταγγελία η Ε.Κ.

Με βάση τα παραπάνω ερωτάσθε :

- Α. Είναι νόμιμη η ανάκληση της διοικητικής πράξης απονομής του τίτλου;
- Β. Σε ποια κατηγορία διοικητικών πράξεων ανήκει η πράξη αυτή;
- Γ. Πρέπει να είναι αιτιολογημένη η πράξη αυτή και πώς;
- Δ. Η Ε.Κ. ισχυρίζεται ότι δεν της δόθηκε ευκαιρία να εκθέσει τις απόψεις για την καταγγελία. Είναι νόμιμο αυτό;
- Ε. Ποια νομική σημασία έχει το γεγονός ότι μέλος της Τριμελούς Επιτροπής επανεξέτασης της διπλωματικής εργασίας ήταν και ο πρώην σύζυγος της Ε.Κ. με τον οποίο αυτή έχει σφοδρή δικαστική αντιδικία για την επιμέλεια των τέκνων τους και οικονομικά ζητήματα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δράση της δημόσιας διοίκησης προσδιορίζεται από τις νομικές της ενέργειες οι οποίες περιλαμβάνουν την έκδοση διοικητικών, ατομικών και κανονιστικών πράξεων καθώς επίσης και στις υλικές της ενέργειες οι οποίες αφορούν στον διοικητικό καταναγκασμό εφαρμογής του νόμου και εκτέλεσης των διοικητικών πράξεων. Τη δράση της δημόσιας διοίκησης διέπουν αρχές νομιμότητας και προστασίας του δημοσίου συμφέροντος καθώς επίσης και της προστασίας των διοικουμένων (Σπηλιωτόπουλος, 2007).

Η δημόσια διοίκηση στα πλαίσια της κυριαρχικής της δράσης προβαίνει στην έκδοση διοικητικών πράξεων, οι οποίες αποτελούν και το αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας.

Οι κανονιστικές διοικητικές πράξεις εκδίδονται μετά από εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όρια, που τάσσονται από αυτόν. Οι κανόνες δικαίου που θεσπίζουν αποτελούν ουσιαστικούς νόμους, που ρυθμίζουν απρόσωπες, γενικές και αφηρημένες περιπτώσεις. Οι ατομικές διοικητικές πράξεις εκδίδονται κατά διακριτική ή δέσμια αρμοδιότητα της διοίκησης και θεσπίζουν ατομικούς κανόνες δικαίου. Η Εφημερίδα της Κυβέρνησης αποτελεί το μέσο δημοσίευσης των κανονιστικών προεδρικών διαταγμάτων, καθώς επίσης και των υπόλοιπων κανονιστικών διοικητικών πράξεων, εφόσον οι οικείοι νόμοι δεν ορίζουν διαφορετικό τρόπο δημοσίευσης. Οι ατομικές πράξεις κοινοποιούνται στους αποδέκτες τους, ενώ δημοσιεύονται μόνο στις περιπτώσεις, που ορίζονται ως δημοσιευτέες από το νόμο. Η αιτιολογία της ατομικής διοικητικής πράξης είναι απαραίτητη προϋπόθεση του κύρους της. Το δικαίωμα της ακρόασης του διοικούμενου πριν από την έκδοση δυσμενών για τα συμφέροντα ή δικαιώματά του διοικητικών πράξεων από την αρμόδια διοικητική αρχή θεμελιώνεται τόσο στο Σύνταγμα όσο και στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Το κύρος της ατομικής διοικητικής πράξης προϋποθέτει την τήρηση όλων των ουσιαστών τύπων της διαδικασίας έκδοσής της.

A. ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Θεωρία και νομολογία θα βρείτε στο βιβλίο του Γέροντα, κ.ά, 2018, σελ. 292-300

Ως διοικητική πράξη ορίζεται η δήλωση βούλησης του διοικητικού οργάνου, με ορισμένη διαδικασία, με την οποία θεσπίζεται νομικός κανόνας που ρυθμίζει μια κατάσταση που ανήκει στο πεδίο του διοικητικού δικαίου (Γέροντας, 2018, σελ.111-112). Στο Ελληνικό διοικητικό δίκαιο και στο πλαίσιο της αρχής της νομιμότητας προβλέπεται η ανάκληση των παράνομων ευμενών διοικητικών πράξεων με την οποία γίνεται άρση της παρανομίας και εξαφάνιση της παράνομης πράξης από την έννομη τάξη (Πρεβεδούρου, 2008).

Στο άρθρο 21 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας θεσπίζεται όχι εξαντλητικά, αλλά με ελλείψεις, το πεδίο ρύθμισης των διαδικαστικών κανόνων σχετικά με την ανάκληση, καθώς και τα όργανα, που διαθέτουν την αρμοδιότητα για αυτή. Ωστόσο, στο συγκεκριμένο άρθρο δεν αποσαφηνίζονται κρίσιμα θέματα. Γι' αυτό ο νομοθέτης

ρυθμίζει με κανόνες γενικής ή ειδικής εφαρμογής. Ως ανάκληση, ορίζεται η μερική ή ολική άρση της ισχύος μιας διοικητικής πράξης για το μέλλον, ή αναδρομικά, με την έκδοση άλλης (Γέροντας, 2018).

Η διαδικασία της ανάκλησης ορίζεται όπως προαναφέρθηκε από το άρθρο 21 του Κώδ. Διοικητικής Διαδικασίας σύμφωνα με το οποίο «Αρμόδιο για την ανάκληση διοικητικής πράξης είναι εκείνο το όργανο που την εξέδωσε και είναι αρμόδιο για την έκδοση της». Παράλληλα, αναφέρεται στο ίδιο άρθρο ότι για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για την έκδοση της πράξης, εκτός αν ανακαλείται πράξη νόμιμη ή πράξη παράνομη ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών.

Γίνεται επίσης σαφές από το άρθρο ότι η ανάκληση αφορά μόνο τις ατομικές πράξεις και όχι τις κανονιστικές. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μπορούν να ανακληθούν και μη εκτελεστές διοικητικές πράξεις όπως οι γνωμοδοτήσεις, όταν εντάσσονται στη διαδικασία παραγωγής εκτελεστών .

Μάλιστα, η νομολογία του ΣΤΕ αποσαφηνίζει ότι το αποτέλεσμα της ανάκλησης δεν είναι αναγκαίο να αποτυπώνεται ρητά στην πράξη ανάκλησης αλλά μπορεί να συνάγεται από τη ρύθμιση που επιβάλλει (ΣΤΕ 1716/1970).

Προκειμένου να ληφθεί περαιτέρω το σύνολο των νομικών κανόνων που αναφέρονται στην ανάκληση των ατομικών διοικητικών πράξεων η σχετική μελέτη και θεωρία έχουν καταλήξει στη διάκριση μεταξύ των πράξεων, ως εξής (Γέροντας, κ.ά., 2018):

1) παράνομες, ευμενείς και δυσμενείς

2) νόμιμες, ευμενείς και η δυσμενείς

Παράνομη θεωρείται εκείνη η διοικητική πράξη που κατά τη διαδικασία παραγωγής της υπήρξε **πλημμέλημα**, η οποία μπορεί να δημιουργηθεί λόγω ακύρωσης ή προσφυγής.

Προκειμένου να υπάρχει λόγος ακύρωσης, άρα μια μορφή παρανομίας της διοικητικής πράξης πρέπει να υπάρχουν οι εξής συνθήκες :

α) όταν η πράξη έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο, καθ' ύλη ή κατά τόπο

β) όταν η πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση ουσιώδους τύπου

γ) όταν η πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση ουσιαστικής διάταξης νόμου

δ) όταν η πράξη έχει εκδοθεί κατά κατάχρηση εξουσίας

Πιο συνοπτικά, παράνομη διοικητική πράξη χαρακτηρίζεται αυτή που εκδίδεται με περιεχόμενο που παραβαίνει κανόνες δικαίου ή που εκδίδεται κατόπιν πλάνης για τα πράγματα (Γέροντας, κ.ά, 2018).

Βάσει της αρχής της νομιμότητας, η ανάκληση παράνομων ατομικών διοικητικών πράξεων ή ατομικών πράξεων γενικού περιεχομένου γίνεται από τα διοικητικά όργανα, ελεύθερα. Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση παράνομης πράξης η δημόσια διοίκηση μπορεί να την ανακαλέσει ανεξάρτητα αν από αυτήν έχουν απορреύσει δικαιώματα των διοικούμενων, εφόσον βέβαια αυτό συμβαίνει μέσα σε «εύλογο χρονικό διάστημα» (Γέροντας, κ.ά, 2018, σελ.294-296).

Σύμφωνα με τη νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων αυτό το εύλογο χρονικό διάστημα αφορά πέντε έτη. Ωστόσο και μετά την πενταετία είναι δυνατή η ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξης εφόσον αυτή είναι απαραίτητη προκειμένου η δημόσια διοίκηση να συμμορφωθεί με δικαστική απόφαση, να καλύψει λόγους δημοσίου συμφέροντος, αν η πράξη είχε χαρακτήρα δυσμενή και αν ο διοικούμενος συνέπραξε στην έκδοση της διοικητικής πράξης με δόλο.

Αντίθετα από τις παράνομες, οι νόμιμες διοικητικές πράξεις καταρχήν δεν ανακαλούνται. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η ανάκληση των νόμιμων διοικητικών πράξεων σε ακόλουθες περιπτώσεις (Ακριβοπούλου και Ανθόπουλος., 2015, σελ.112-113):

α) για λόγους δημοσίου συμφέροντος,

β) εξαιτίας μεταγενέστερης διαφορετικής εκτίμησης από τη δημόσια διοίκηση των πραγματικών περιστατικών στις οποίες θεμελιώθηκε η έκδοση της ατομικής διοικητικής πράξης ,

γ) εξαιτίας μεταβολής των πραγματικών συνθηκών έκδοσης μιας πράξης ,

δ) εξαιτίας επιφύλαξης ανάκλησης ,

ε) εξαιτίας μεταβολής των νομικών συνθηκών,

στ) εξαιτίας μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του διοικητικού δικαίου από τον διοικούμενο, υπό την προϋπόθεση των οποίων τελούσε η ισχύς της ατομικής διοικητικής πράξης, η οποία είχε εκδοθεί.

Τέλος, η ανάκληση των νόμιμων ατομικών διοικητικών πράξεων ενεργεί για το μέλλον, ενώ αντίθετα η ανάκληση των παράνομων ατομικών διοικητικών πράξεων λειτουργεί αναδρομικά, εξαφανίζοντας τις από την αρχή.

Η ανάκληση λαμβάνει χώρα από το διοικητικό όργανο που εξέδωσε την πράξη, τον προϊστάμενο του ή το όργανο στο οποίο μεταβιβάστηκε η αρμοδιότητα του και ακολουθεί η διαδικασία έκδοσης της.

Σε ανάκληση υπόκεινται μόνο οι ατομικές διοικητικές πράξεις και όχι οι κανονιστικές διοικητικές πράξεις. Η ανάκληση είναι επιτρεπτή:

α) εφόσον ο νόμος την επιτρέπει και δεν την απαγορεύει, β) εφόσον δεν παρήλθε εύλογος χρόνος από την έκδοση της πράξης, γ) εφόσον δεν δημιουργήθηκε κατάσταση, η οποία να παρεμποδίζει την ανάκληση της.

Η ανάκληση γίνεται με διακριτική ευχέρεια του οργάνου.

Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση της Ε.Κ., κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου με παράνομο τρόπο (λογοκλοπή στη διπλωματική της), η ανάκληση είναι νόμιμη. Αυτό διότι η απονομή του τίτλου εξειδίκευσης αφορά μια παράνομη διοικητική πράξη, την οποία διαπίστωσε η διοίκηση. Αναγνώρισε το δόλο της Ε.Κ. και οφείλει στα πλαίσια της τήρησης της αρχής της νομιμότητας, να την εξαφανίσει από την έννομη τάξη. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι εδώ δεν ισχύει το εύλογο χρονικό διάστημα της πενταετίας εφόσον το διοικητικό όργανο που έκδωσε τον τίτλο (πράξη) παρασύρθηκε από την δόλια ενέργεια (της λογοκλοπής) της διοικουμένης Ε.Κ. , που επωφελήθηκε από αυτήν την πράξη.

B. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Θεωρία για την απάντηση σας θα βρείτε στο βιβλίο του Γέροντα, κ.ά, 2018, σελ.216-228 και 271-275 και σελ.105

Κανονιστικές και Ατομικές. Το κριτήριο για τη διάκριση των διοικητικών πράξεων σε κανονιστικές και ατομικές είναι ποιοτικό και αφορά τον χαρακτήρα του κανόνα που αυτές θεσπίζουν ως απρόσωπο ή ως ατομικό.

Οι κανονιστικές πράξεις περιέχουν έναν απρόσωπο κανόνα δικαίου και έχουν εφαρμογή σε κάθε πρόσωπο που συγκεντρώνει ορισμένες προϋποθέσεις

π.χ. καθορισμός του μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων, όροι δόμησης μίας περιοχής.

Οι ατομικές πράξεις περιέχουν έναν ατομικό κανόνα, μία απολύτως εξατομικευμένη ρύθμιση, η οποία απευθύνεται σε συγκεκριμένο πρόσωπο

π.χ. διορισμός του Νομάρχη Φθιώτιδας.

Ατομική είναι και η πράξη χαρακτηρισμού ενός ακινήτου κατεδαφιστέου διότι απευθύνεται στο πρόσωπο που έχει το εμπράγματο δικαίωμα επί του ακινήτου

- **Τυπικές** διοικητικές πράξεις είναι εκείνες που εκδίδονται από διοικητικό όργανο, ανεξάρτητα από το αν οι κανόνες που θεσπίζουν είναι απρόσωποι ή ατομικοί.
- **Ουσιαστικές** διοικητικές πράξεις είναι εκείνες που θέτουν μόνο ατομικούς κανόνες δικαίου.
- **Συστατικές** είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες θεσπίζεται απευθείας ατομικός κανόνας δικαίου με την ίδρυση, αλλοίωση ή κατάργηση δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων των αποδεκτών τους (π.χ. η χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστήματος).
- **Διαπιστωτικές** είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες απλώς διαπιστώνεται η υπαγωγή ορισμένου προσώπου σε ορισμένο νομικό καθεστώς π.χ. απόλυση δημοσίου υπαλλήλου λόγω 35ετίας.
- **Βεβαιωτικές** είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες η Δημόσια Διοίκηση δηλώνει την εμμονή της σε προγενέστερη ρύθμιση χωρίς νέα ουσιαστική έρευνα και βάση των ίδιων πραγματικών δεδομένων.
- **Επαχθείς** είναι οι ατομικές ή κανονιστικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες καταργούνται δικαιώματα ή επιβάλλονται υποχρεώσεις εις βάρος των διοικούμενων π.χ. επιβολή χρηματικών προστίμων.
- **Επωφελείς** είναι οι ατομικές ή κανονιστικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες θεσπίζονται δικαιώματα ή καταργούνται υποχρεώσεις υπέρ των διοικούμενων π.χ. διορισμός δημοσίου υπαλλήλου.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ (Γέροντας, 2018, σελ.140-142)

A. ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΥΧΕΡΕΙΑ

Έχει η διοίκηση όταν ο νόμος δεν προσδιορίζει με ακρίβεια το περιεχόμενο που θα έχει η διοικητική δράση. Στην περίπτωση αυτή το διοικητικό όργανο αποφασίζει το αν, το πώς και το πότε της διοικητικής πράξης. Αποφασίζει αν θα εκδώσει την πράξη, πότε θα την εκδώσει, ποιο ακριβώς περιεχόμενο θα έχει, με την έννοια ότι υπάρχουν

περισσότερες, καταρχήν, νόμιμες λύσεις. Στις περισσότερες περιπτώσεις στη διοίκηση παρέχεται διακριτική ευχέρεια.

B. ΔΕΣΜΙΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Έχει η διοίκηση όταν ο κανόνας δικαίου που διέπει τη δράση της καθορίζει το περιεχόμενο που θα έχει η ατομική πράξη που θα εκδοθεί. Το διοικητικό όργανο ελέγχει απλώς τη συνδρομή των προϋποθέσεων του κανόνα δικαίου. Παράδειγμα: πράξεις της φορολογικής διοίκησης.

Στην προκειμένη περίπτωση, η πράξη της ανάκλησης της διοικητικής πράξης της απονομής του τίτλου εξειδίκευσης στην Ε.Κ. αποτελεί **ατομική διοικητική πράξη , επαχθή , ρητή και πράξη διακριτικής ευχέρειας του αρμόδιου διοικητικού οργάνου.**

Γ. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Θεωρία και νομολογία βρείτε στο βιβλίο του Γέροντα, κ.ά, 2018, σελ.261 και 276

Στο άρθρο 17 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας κατοχυρώνεται νομοθετικά η υποχρέωση αιτιολογίας όλων ανεξαιρέτως των διοικητικών πράξεων, δηλαδή ευμενών και δυσμενών. Συγκεκριμένα, η διάταξη έχει ως εξής:

« Η ατομική διοικητική πράξη πρέπει να περιέχει αιτιολογία, η οποία να περιλαμβάνει τη διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων για την έκδοση της.

Συνεπώς, αιτιολογία, γενικά, είναι η αναφορά των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την έκδοση της διοικητικής πράξης και της ερμηνείας τους, της διαπίστωσης ότι συντρέχουν οι πραγματικές και νομικές καταστάσεις εν' όψει των οποίων επιβάλλεται ή επιτρέπεται η έκδοση της πράξης και εφαρμογή των κανόνων αυτών, τη διαπίστωση της συνδρομής και την εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και των σκέψεων του διοικητικού οργάνου που οδήγησε στην έκδοση ή την άρνηση της έκδοσης της διοικητικής πράξης.

Συνταγματικά, δεν υπάρχει ρητή διάταξη σχετικά με την αιτιολογία των διοικητικών πράξεων, εκτός από το άρθρο 10 παρ. 1, σύμφωνα με το οποίο «οι αρχές υποχρεώνονται να απαντούν **ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΜΕΝΑ** στις αιτήσεις των πολιτών». Έρεισμα (αφορμή) της υποχρέωσης αιτιολόγησης στο πλαίσιο του συνταγματικού δικαίου αποτελεί η αξιοποίηση της αρχής του κράτους δικαίου (άρθρο 25 Συντ.), η θεμελίωση της αρχής της νομιμότητας και η σύνθεση της με την αρχή της φανεράς δράσης της διοίκησης, με την αρχή της διαφάνειας και τα δικαιώματα της δικαστικής προστασίας και της προηγούμενης ακρόασης (άρθρο 20 Συντ.).

Σε επίπεδο ευρωπαϊκού δικαίου, η αρχή της αιτιολογίας κατοχυρώνεται στο άρθρο 41 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων καθώς και στο άρθρο 296 ΣΛΕΕ, με το οποίο θεσπίζεται η υποχρέωση των ευρωπαϊκών οργάνων να αιτιολογούν τις πράξεις τους.

Η αιτιολογία απαιτείται να περιέχεται στο σώμα της πράξης, μόνο όταν αυτό προβλέπεται ρητά στον σχετικό νόμο. Στην αντίθετη περίπτωση, που είναι και πιο συνηθισμένη η αιτιολογία πρέπει να περιέχεται στον φάκελο που συνοδεύει την πράξη (ΣΤΕ 4027/2004).

Σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική και επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου. Η ειδική και τεκμηριωμένη αιτιολογία αποτελεί ουσιώδη τύπο για την έκδοση της διοικητικής πράξης (άρθρο 20 παρ. 2. Συντ.). Οι κανονιστικές πράξεις δεν απαιτούν αιτιολογία γιατί αποτελούν ουσιαστικούς νόμους. Αντίθετα, στις ατομικές διοικητικές πράξεις απαιτείται αιτιολογία, ειδικά δε όταν πρόκειται για έκδοση κατά τη διακριτική ευχέρεια του διοικητικού οργάνου και όταν έχουν επαχθές για το διοικούμενο περιεχόμενο (Ευστρατίου, 2014).

Κατά τα ανωτέρω, στην περίπτωση της Ε.Κ. , η πράξη της ανάκλησης της διοικητικής πράξης απονομής του τίτλου εξειδίκευσης που είχε από το 2007, πρέπει να είναι αιτιολογημένη. Η υποχρέωση αυτή της διοίκησης αποτελεί δικαίωμα της διοικούμενη που είναι αποδέκτης μιας επαχθούς- δυσμενούς και αρνητικής πράξης. Το επαχθές αυτό περιεχόμενο πρέπει να αιτιολογείται και να εμπεριέχεται η αιτιολόγηση του στον φάκελο, με τρόπο ειδικό, επαρκή και σαφή. Αν δεν τηρείται αυτή η απαίτηση, δηλαδή

υπάρχει ελλιπής ή δεν υπάρχει καθόλου αιτιολογία, παραβιάζεται η αρχή της νομιμότητας και ακυρώνεται για παράβαση ουσιώδους τύπου διαδικασίας (Ακριβοπούλου και Ανθόπουλος, 2015, σελ. 115).

Δ. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΑΚΡΟΑΣΗΣ

Θεωρία και νομολογία βρείτε στο βιβλίο του Γέροντα, κ.ά, 2018, σελ.262-266

Πέρα από την αιτιολογία, ουσιώδη τύπο για την έκδοση της διοικητικής πράξης αποτελεί και η προηγούμενη ακρόαση (άρθρο 20 παρ. 2 Συντ.). Αυτό το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα ενεργοποιείται όταν ο διοικούμενος χρειάζεται να προστατεύσει τα συμφέροντα του από περιορισμούς και πράξεις που δέχεται εξαιτίας της δημόσιας διοίκησης.

Η προηγούμενη ακρόαση είναι επιβεβλημένη στην περίπτωση της δυσμενούς η επαχθούς διοικητικής πράξης και η μη άσκηση του αποτελεί παρανομία. Μάλιστα, η ακρόαση του διοικουμένου πρέπει να γίνεται πριν την έκδοση της πράξης έτσι ώστε να είναι έγκαιρη σε σχέση με την έκδοση της.

Η άσκηση του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης δεν είναι απαραίτητη στις ακόλουθες περιπτώσεις (Ακριβοπούλου και Ανθόπουλος, 2015, σελ.117):

α) Κατά την έκδοση κανονιστικών διοικητών πράξεων. β) Όταν συντρέχουν λόγοι επείγοντος ή προστασίας του δημοσίου συμφέροντος. γ) Όταν έχει προηγηθεί ισοδύναμη ενημέρωση του ενδιαφερόμενου και της διοικητικής αρχής. Για παράδειγμα, στην περίπτωση που ο διοικούμενος έχει καταθέσει με δική του πρωτοβουλία κάποιο υπόμνημα με τις θέσεις του ή έχει λάβει με δική του πρωτοβουλία από τη διοίκηση τις σχετικές πληροφορίες. δ) Όταν ανακαλείται παράνομη διοικητική πράξη, η οποία ήταν ευνοϊκή για τον διοικούμενο κατά την αρχική έκδοσή της. ε) Όταν διενεργείται διοικητικός έλεγχος, ή όταν επιβάλλεται μέτρο διοικητικής εκτέλεσης (πχ. εκτέλεση για την είσπραξη των φορολογικών υποχρεώσεων του διοικουμένου). στ) Όταν πρόκειται για διοικητική ενέργεια που αφορά δέσμια αρμοδιότητα της δημόσιας διοίκησης

Στην προκειμένη περίπτωση, η ανάκληση της διοικητικής πράξης απονομής του τίτλου της αποτελεί μια επαχθής πράξη που αφορά μια παράνομα εκδομένη πράξη εφόσον η διοίκηση εκ των υστέρων διαπίστωσε τη δολιοφθορά στην εργασία της Ε.Κ..

Η ευνοϊκή αυτή πράξη (για επτά χρόνια) γιατί διοικούμενη αρχικά εκδόθηκε με τη θετική κρίση της Γενικής Συνέλευσης που δεν γνώριζε τότε αυτό που τώρα διαπίστωσε σχετικά με τη λογοκλοπή. Η παρανομία αυτής της Ε.Κ. δίνει στη διοίκηση το δικαίωμα να προχωρήσει στην ανάκληση της πράξης της χωρίς προηγουμένως να ακούσει την οικουμένη αφού η απόφαση της καθορίστηκε από το αντικειμενικό αδίκημα της λογοκλοπής.

E. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ

Θεωρία και νομολογία θα βρείτε στο Γέροντας , κ.ά, 2018, σελ.166 και στο Ακριβοπούλου και Ανθόπουλος, 2015, σελ. και στο άρθρο 7 Κώδικα Διοικ.Διαδ.

Δεδομένου ότι το κράτος έχει έντονα παρεμβατικό ρόλο στην σύγχρονη ζωή, όταν ασκεί διακριτική ευχέρεια, επιβάλλεται να τηρεί μια στάση αμεροληψίας απέναντι στους διοικούμενους, ειδάλλως καταστρατηγεί την αρχή του κράτους δικαίου, της νομιμότητας και της ισότητας («ουσιαστική δικαιοσύνη»). Εκδηλώνεται με 3 τρόπους:

A) Κομματική ουδετερότητα,

B) Διοικητικά ασυμβίβαστα: δημόσιοι λειτουργοί δεν μπορούν να αναλαμβάνουν λειτουργίες ή θέσεις που δεν συμφωνούν με την θέση τους.

Γ) Διοικητικά κωλύματα: ορισμένοι υπάλληλοι κωλύονται να ενεργήσουν μια συγκεκριμένη πράξη ή να συμμετάσχουν στην σύνθεση ενός συλλογικού οργάνου, επειδή αντλούν συμφέρον ή μπορεί να δράσουν μεροληπτικά στην συγκεκριμένη περίπτωση.

Στο άρθρο 7 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας αναγράφεται η υποχρέωση των διοικητικών οργάνων «να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους».

Πιο αναλυτικά, στο άρθρο 7 ΚΔΔ αναφέρεται ότι : «Τα διοικητικά όργανα, μονομελή ή συλλογικά, πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.. τα μονομελή όργανα, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια ή διατύπωση γνώμης εφόσον α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντος τους συν δέεται με την έκβαση της υπόθεσης, ή β) είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου ως και 4ου βαθμού με κάποιον από τους ενδιαφερομένους». Το πρόσωπο που έχει κώλυμα οφείλει να το δηλώσει αμέσως στον προϊστάμενο. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει αίτηση εξαιρέσεως, γίνεται όμως και αυτεπαγγέλτως.

Η αρχή της αμεροληψίας αποτελεί μια θεμελιώδη έκφραση του κράτους δικαίου διότι με αυτήν διασφαλίζεται και ο χρηστός τρόπος διοίκησης, έτσι ώστε να παρέχονται στον πολίτη τα εχέγγυα ότι κάθε απόφαση και διαδικασία που τον αφορά, παραμένει αδιάβλητη (Γέροντας, κ.ά, 2018, σελ. 264-268).

Μάλιστα, αν ένα μέλος συλλογικού οργάνου δεν παρέχει τα εχέγγυα αμερόληπτης κρίσης, τότε δεν επιτρέπεται να μετέχει στο συλλογικό όργανο. Συμβαίνει επίσης όταν υπάρχει μια τέτοια κακή σύνθεση, δηλαδή με μέλη που μεροληπτούν υπέρ ή κατά μιας υπόθεσης, να επέρχεται ακυρότητα της διοικητικής απόφασης χωρίς να απαιτείται να αποδειχθεί ότι η απόφαση ήταν πράγματι μεροληπτική (Γέροντας, κ.ά., 2018, σελ.264).

Η αρχή αυτή εφαρμόζεται ειδικά στο πλαίσιο της οργάνωσης και λειτουργίας των συλλογικών διοικητικών οργάνων. Με βάση την αρχή της αμεροληψίας τα μέλη των συλλογικών οργάνων οφείλουν να απέχουν από οποιαδήποτε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε λήψη απόφασης ή διατύπωση γνώμης ή πρότασης εφόσον (Γέροντας, 2018, σελ.265-266):

α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντος τους, συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης

β) είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ' αίματος ή εξ' αγχιστείας, κατ' ευθείαν μεν γραμμή απεριορίστα, εκ πλαγίου δε έως και τετάρτου βαθμού με κάποιον από τους ενδιαφερομένους.

γ) έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερόμενους, αλλά και όταν είναι δυνατό να δημιουργηθεί εύλογα η υπόνοια της αμεροληψίας.

Συνεπώς, η νομική σημασία του γεγονότος ότι μέλος της επιτροπής επανεξέτασης της διπλωματικής της Ε.Κ. ήταν ο πρώην σύζυγος της, αφορά την παραβίαση της αρχής της μεροληψίας. Προφανώς, λόγω εχθρότητας ο πρώην σύζυγος αποφάσισε κατά της συζύγου του, έτσι ώστε να προκαλέσει την ανάκληση του τίτλου της και να της δημιουργήσει ζημιά. Η απόφαση του να συμμετέχει στη διαδικασία κρίνεται παράνομη διότι εμπεριέχει υπόνοια μεροληψίας, ανεξάρτητα από την έκβαση της υπόθεσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας περιέχει ένα σύνολο από κανόνες που ρυθμίζουν την οργάνωση και τη λειτουργία των διοικητικών οργάνων. Στο πλαίσιο αυτού, συζητήθηκε η περίπτωση μιας παράνομης διοικητικής δράσης, η οποία ανακλήθηκε. Η επαχθής αυτή ατομική διοικητική πράξη διαπιστώθηκε ως τέτοια μετά από σχετική επανεξέταση της που οδήγησε στο συμπέρασμα ύπαρξης της λογοκλοπής. Προκειμένου να προστατεύεται ο διοικούμενος, δύο συνταγματικά δικαιώματα του παρέχουν τη δυνατότητα προηγούμενης ακρόασης του από τη διοίκηση και αιτιολόγησης των πράξεων της, ειδικά, επαρκώς και σαφώς. Στο ίδιο πεδίο προστασίας των αρχών του κράτους δικαίου και της χρηστής διοίκησης, τοποθετείται και η αρχή της αμεροληψίας που απαγορεύει τη συμμετοχή οποιουδήποτε διοικητικού οργάνου με υπόνοια μεροληψίας, σε διαδικασίες και αποφάσεις που δημιουργούν τεκμήριο επηρεασμού.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Ακριβοπούλου, Χ., Ανθόπουλος, Χ., (2015), "Εισαγωγή στο Διοικητικό Δίκαιο".
Αθήνα: ΚΑΛΙΠΠΟΣ
- 2) Γέροντας, Α., Λύτρας, Σ., Παυλόπουλος, Π., Σιούτη, Γ., Φλογαΐτης, Σ. (2018).
Διοικητικό δίκαιο, Σάκκουλα Α.Ε.
- 3) Μακρυδημήτρης Α., - Χρυσανθάκης Χ., Χλέπας Ν.- «Αποκέντρωση και
Αυτοδιοίκηση - Διαπιστώσεις – Προτάσεις- Κ.Α. Εκδότης: Ακαδημία Αθηνών [1]
[SEP]
- 4) Σπηλιωτόπουλος Ε. – Χρυσανθάκης Χ., (2007). «Βασικοί Θεσμοί του
Δημοσιούπαλληλικού Δικαίου», έκδοση 7η, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-
Κομοτηνή
- 5) <https://akrivopoulouchristina.wordpress.com/>
- 6) <https://www.constitutionalism.gr/monimotita-argyropoulos/>